

POŚLANIEC

POLSKO - KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

MESSENGER OF POLISH CATHOLIC CHURCH

Tygodnik poświęcony sprawom religijnym, społecznym i naukowym.

Rok I. Newark, N. J., Niedziela, dnia 4-go Listopada, 1923 roku. Nr. 3.

Copy 3 cents.

Pojedynczy Nr. 3 centy.

PRZEDPŁATA: ROCZNIE \$2.00 — PÓŁROCZNIE \$1.00.

KS. JÓZEF ZIELONKO, Wydawca.

NIEWYTWARZAJ NIEWOLNIKÓW,

—o—

jeżeli sam chcesz być wolnym. Pamiętaj o tem, że tylko wolny może drugim pomódz do odzyskania, pielęgnowania i cieszenia się wolnością. Niektórzy myślą, że wolnym nigdy być nie można, ponieważ na tym świecie wszystko co żyje, musi być poddane. Nad wszelkiem życiem jest pewna kontrola, tam zaś gdzie jest kontrola, oznacza niewolę.

Badając przeszłość, a patrząc na teraźniejszość, przychodzi się do przekonania, że rzeczywiście niema nigdzie wolności.

Bo czyż można nazwać wolnością to, co jest niewolą lub przymusem?

Dobrą jest wolność narodów zorganizowanych i tworzących państwo. Ale niewolą jest dla milionów, gdy tylko kilka jednostek cieszy się w danem państwie zupełną wolnością.

Dobrą rzeczą jest wszelka praca, ale nieszczęściem, gdy owoce tej pracy zbiera kto inny.

Dobrą jest rzeczą miłość ojczyzny, a z miłości wszelka ofiara, nawet i własnego życia. Niewolą jest wszelki przymus w obronie niby zagrożonej ojczyzny, a w gruncie rzeczy kilku lub kilkunastu uprzywilejowanych, którzy jakby za kotarą za słowem „ojczyzna” się kryją.

Dobrą jest wiara w własne siły, zdolności, posłannictwo. Ale nieszczęściem i zbrodnią, gdy będzie użyta tylko dla własnych celów i zysków.

Dobrą jest religja, ale przyjęta dobrowolnie z przekonania jako dar wlany do duszy naszej, aby ją wzmocnić i uszczęśliwić. Ale niedobry przymus, nakaz, a nawet groźby za niezgadanie się na tą lub inną tezę religijną.

Wszyscy przodownicy, czy w nawie rządzenia państwa, armji, literatury, historii, sztuki, rzemioł, religji niechżeż zapamiętają o tem, że wszelki przymus wytwarza niewolników. Gdzie są niewolnicy, tam jest niezadowolenie, gdzie jest braterstwo, tam jest wolność. Gdzie jest wolność, tam jest Duch Boży i niema różnic. Wszyscy czują się szczęśliwi. Tego szczęścia dziś potrzeba wszystkim.

O RÓŻNYCH RELIGJACH I SEKTACH

—o—

Ciąg dalszy.

Wzajemnie się zwalczających, a o których względy człowiek powinien się ubiegać. Gdy duchy obierają sobie siedlisko w przedmiotach widzialnych (kamieniach, drzewach, kościołach, ogniu, zwierzętach itp.) wytwarza się konieczność ubóstwiania lub adoracji

tych przedmiotów. Zaklęcia z całym aparatem praktyk czarodziejskich, amulety i talizmany zabezpieczają ludzi od wpływu złych duchów, lub też zaskarbiają łaskę duchów dobrych. W fetyszyzmie odbija się cała niemoc człowieka pierwotnego w walce z wrogimi żywiołami natury i przeciwnościami życia. Pierwiastków etycznych nie widzimy w tym okresie rozwoju ludzkiego. Religja pierwotna — i to jest charakterystyczne — zna tylko zakazy. Naukę moralną znają tylko wyższe religie zapoczątkowane przez szlachetne jednostki, lecz tacy za śmiałość swą musieli pokutować całe życie, a nawet śmiercią przypieczętować to, co było ich ideałem i co publicznie głosili.

Religja pierwotna, fetyszysz, wycisnęła swe piętno na całej ludzkości. Duchów dobrych zastępują Anieli, duchów złych djabli. Każdy przedmiot, nawet i książka do modlitwy musi być poświęcona, gdyż inaczej być nie może. Zaklina się złego ducha, aby nie szkodził w domu, w polu, w stodole, w wodzie, w lesie, w kościele. Nosi się też i amulety na sobie, aby zły duch nie miał przystępu do człowieka. Cała ludzkość żyje pod strachem złego ducha, sownie opłaca tym, którzy niby mają prawo odpędzić lub wystraszyć złych duchów, aby byli nieszkodliwymi dla ludzkości. Mimo to duchy złe jeszcze i w czasach dzisiejszych odgrywają wielką rolę. Artyści starają się ich jak najordynarniej przedstawić w swych dziełach i arcydziełach. Kapłani niewypowiedzą żadnej nauki gdzie niewspomnieliby o dodatnich lub ujemnych czynach złych duchów czyli djabłów. W każdym domu, przed siębiorstwem, pracowni i wogóle we wszystkich miejscach publicznych i prywatnych; wszyscy od małego dzieciaczka, do starca, bardzo dużo wiedzą o djabłach. O rzeczach pięknych,

Telefon Mitchell 1655

JULJAN DEMKÓW

Sprzedaje Farmy, Loty i Domy

58 MORTON STREET

S. KOZUBAL

SKŁAD WĘDLIN I WYRĄB MIĘSA

102 SO. ORANGE AVE.

GEBEL & LEDER

Wędzone Kiełbasy i Wszelkie Wędliny
Zawsze na Składzie. — Kawa, Herbatka i Przekąski w Każdej Porze.
Mówimy po polsku.

95 MERCER STREET,
przy zbiegu Springfield Ave.

WŁ. HUSAKOWSKI

SKŁAD WĘDLIN
— i —
WYRĄB MIĘSA

239 COURT STREET

JAN WISZNIEWSKI

ma na składzie i rozwozi do domów
KARTOFLE, KAPUSTĘ, BURAKI
i WSZELKIE JARZYNY

17 FLEMING AVENUE

Telefon Market 9920

National Furniture Co.

Wielki Wybór

MEBLI I PIECÓW

Za Gotówkę i na Spłaty.

Ceny umiarkowane. Grzeczna obsługa.

93-95 SPRINGFIELD AVE.

któreby mogli uszlachetnić ludzkość i pobudzić do wewnętrznego odrodzenia się, a przez to samo do utworzenia zupełnie szczęśliwej ludzkości, za mało jest chęci do ich poznania.

Z nazwy niby jesteśmy chrześcijanami, w praktyce zaś fetyszym zajmuje między nami naczelne stanowisko.

Politeizm (wiara w wielu bogów). W pojęciach starożytnych egipcjan, azyro-babilończyków, greków i rzymian, światem rządziły liczne bóstwa. U Egipcjan objawiały się one w postaci różnych zwierząt, jako to krokodyli, byków, ptaków. Byk Apis, miał 3,000 kapłanów, którzy się doń modlili i go obsługiwali. Z całego kraju raz do roku każdy egipcjanin obowiązany był odwiedzić tego byka i złożyć hojną ofiarę na przebłaganie i ubłaganie bóstwa. Ptak Izis, to ziemską naturą w jedność swych tworców oznacza, że w długim szeregu rozwoju, natura ludzka wykwiła z natury zwierzęcej. Uprawiany przytem był kult słońca (Ra-Aton), księżycy i duchów zmarłych; wiara Egipcjan w smartwychwstanie cielesne, spowodowała balsamowanie trupów i budowanie trwałych mieszkań dla zmarłych — piramid i grobowców.

D. C. N.

**32 LATA ISTNIEJĄCY BANK
EMIL GERMANUS**

Wysyłka Pieniądzy do Polski w Dolarach. — Sprzedaż Kart Okrętowych na Wszystkie Linje. — Wszelkie Pełnomocnictwa.

97 MERCER ST. 206 FERRY ST.

Telefon Mulberry 3538

FILIP SPIES, Inc.

WIELKI WYBÓR WSZELKICH DAMSKICH UBRAŃ.

Stałe ceny.

Grzeczna usługa.

176 SPRINGFIELD AVENUE

F. J. H O T Z

DISTRIBUTOR

Na Składzie Wszelkie Bezalkoholowe Produkty.

36 SO. ORANGE AVENUE

HENRYK SŁAWEK

**POLSKI ZAKŁAD ARTYSTYCZNO-
FOTOGRAFICZNY**

142 Ferry St., przy Monroe St.

A. AGIŃSKI

Stalowe Litery, Numery, Pieczęcie
Stalowe i Gumowe, Odznaki i
Miedziane „Czeki.”

224-226 MARKET STREET
5-te piętro.

Telefon Market 1261

M. W E I S S

ZEGAMISTRZ i JUBILER
217 SPRINGFIELD AVENUE

A N D E R S O N ' S

SHOE STORE

Wielki Wybór Wszelkiego Obuwia.

117 FERRY STREET,

S. SITKO

Polski Skład Singera Maszyn do Szycia za gotówkę lub na miesięczne spłaty, zarazem przyjmuje reperacje.

54 JONES STREET

**DAWNE ŚWIĘTO BŁAZNÓW, A
DZIŚ HALLOWEEN.**

Kiedy poraz pierwszy Jan XV-ty, papież w 993 roku ogłosił pierwszym świętym niemieckiego biskupa Ulrycha, wszyscy i wszystko chciało świętem pozostać. Oprócz różnych świętych i świąt, w Nowy Rok i Trzech Króli obchodziło niższe duchowieństwo, święto błaznów, tak, że jeden z nich jako biskup błaznów, przedrzeźniał czynności biskupie i kapłańskie, a inni zamaskowani rozmaite błazeństwa wykonywali po kościołach. Bywali też wybierani opatowie błaznów i papieże błaznów. Na uroczystości te, zwane festami — odpustami w dzisiejszych czasach — zwykle zbierali się tłumy ciekawych z bliższych i dalszych okolic, aby się przypatrzeć różnym komedjom. Przyznać trzeba, że było na co patrzeć, bo oprócz tych błazeństw, wprowadzono św. Osia do kościoła, ubranego w komżę, a kapłani kłękali przed nim i całowali go. Z czasem jednak poczęły się naprzykrzać ludowi i te błazeńskie kościelne i począł je odtwarzać po domach. Z nastaniem reformacji w XVI-ym wieku, błazeńskie te zupełnie usunięto z kościołów w tych krajach, gdzie się reformacja rozlała wielkim strumieniem. Ameryka nazaczyła dzień ostatni października na odbywanie tych błazeństw na ulicy, i nadała osobną nazwę Hallow'een. Na Słowaczynie, a nawet w niektórych słowackich rzymsko-katolickich kościołach w Ameryce, na Mszę pasterską wprowadzają do kościołów barana i wielka to radość dla mocno rozmodlonych, gdy baran zabeczy i ze strachu lub złości rogami utoruje sobie drogę do uciezki.

Taki to, niestety był, i dziś jeszcze jest kult niektórych świąt.

Pozdrowienie Czytelnikom „Postańca”
SĘDZIA POKOJU I NOTARJUSZ

A. COHEN

10 CHARLTON STREET

**NAJLEPSZA PRACOWNIA
SWETRÓW**

36 SPRINGFIELD AVENUE,
naprzeciw „Court House.”

J. GOŁASZEWSKI

Grosernia i Delikatesy

72 — 17th AVENUE

Główny Skład Swetrów pod nadzorem

YANKEE KNITTING MILLS

Swetry i wszystkie wełniane tkaniny.

96 SPRINGFIELD AVENUE

SILVER & STEINBERG

Zakład Artystyczno-Fotograficzny

Mówimy po polsku.

275 FIFTEENTH AVENUE

JAKÓB ZATOR

POLSKA RESTAURACJA

Smaczne obiady i kolacje. Ceny niskie

245 COURT STREET

S. TRZCIŃSKI

Grosernia i Delikatesy

Ice Cream, Cukierki na składzie.

56 — 17th AVENUE

6. Mają Polacy wiedzieć o tem, że św. Paweł Apostoł, w pierwszym liście do Koryntjan, w rozdziale 14-ym, od 8-go wiersza pisze: „Jeśli trąba nie wyraźny głos wydaje, — któż się do boju gotował będzie? Tak i wy, jeśli językiem nie wydadacie mowy dobrze zrozumiałej, jakże poznać, co się mówi. Albowiem będziecie mówili dobrze na wiatr. A wszakże w kościele wolę 5 słów zrozumiałe powiedzieć, aby innych nauczyć, niżeli 10 tysięcy słów językiem niezrozumiałym.” W myśl więc św. Pawła, postępuje Kościół Polsko-Katolicki, bo nabożeństwa odprawia w języku polskim. Nie chcemy więcej być „niewyraźnymi trębami” rzymskimi, chcemy aby lud zrozumiał swoją modlitwę i brał żywy udział we wszystkich nabożeństwach. Używanie obcego języka w kościele, uważamy za bluźnierstwo przeciwko Bogu, i formalne kpiny z narodu polskiego. My byśmy woleli, aby w polskich kościołach księża odprawiali nabożeństwa po polsku, zaś o pieniądze wołali po łacinie. Możeby prędzej zapanowały lepsze stosunki po polskich parafjach jak w Ameryce tak i w Polsce.

7. Mają polacy wiedzieć o tem, że św. Piotr Apostoł w pierwszym liście, rozdziale 2-im, a wierszu 5-tym pisze ku naszej nauce, co następuje: „I wy jako żywe kamienie budujące się w dom duchowny, w kapłaństwo święte, ku ofiarowaniu duchownych ofiar, przyjemnych Bogu przez Jezusa Chrystusa.”

Kościół Polsko-Katolicki nie tylko, że tych prawd uczy, lecz ściśle też przestrzega, aby każdy polak i polka byli tymi żywymi cegiełkami w rodzinie chrześcijańskiej. Wolimy przyzwyczajone i szlachetne życie nawet w biedzie i niedostatku, niżeli sromotę na duszy, a w bogactwach. że każdy z nas czuje się żywym Kościołem, naj-

Telefon Market 0269

Godziny Przyjęć: od 9 r. do 8 wieczór.

ZAKŁAD DENTYSTÓW W NEWARKU

Inc.

DENTYŚCI CHIRURGOWIE

60 SPRINGFIELD AVENUE,

Róg High Street

Dobra praca za niskie ceny.

Drodzy Przyjaciele:-

Nasz dentystryczny zakład jest organizacją dentyстів, którzy złączyli swoje doświadczenia i stworzyli jeden większy zakład.

Najnowsze urządzenia i promienie Rentgena X-ray, oraz sterylizowane maszyny do zabezpieczenia pacjentów od wszelkich niebezpieczeństw są zaprowadzone. Wszystkie materiały są gwarantowane jako najlepsze, i jako takie same, które są używane w ich prywatnych zakładach.

Egzaminacja darmo.

Pełni szacunku,

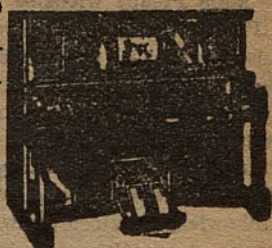
ZAKŁAD DENTYSTÓW

W NEWARKU.

lepszy dowód jest ten, że odrzuciliśmy martwą obcą nazwę, pochodzącą od miasta w Italji, a przyjęliśmy swoją nazwę jako polacy — polską. Nie kładliśmy też nacisku na martwe kamienie — bo jesteśmy sami żywymi kamieniami scementowanymi wiarą Jezusa, Apostołów i Męczenników u żywego, prawdziwego, i wiecznie mądrego, a wszędyobecnego Boga.

Kup sobie FONOGRAF, lub
SAMOGRAJĄCY FORTEP-
JAN tam, gdzie wszyscy Po-
lacy z Ironbound kupują
swoje muzyczne instrumenty.
„Ironbound's” Główny Skład
Muzycznych Instrumentów,
Polskich Rekordów i Rolek.

GEORGE SCHARR & SON

89 Ferry Street, blisko Congress St.

MARCUS BUCHNER

WIELKI WYBÓR WSZELKICH FUTER

Grzeczna usługa. — Niskie ceny.

96 SPRINGFIELD AVENUE

12 SO. ORANGE AVENUE

B. B. PHOTO STUDIO

J. BARANOWSKI, Fotografista.

168 SPRINGFIELD AVENUE,

NEWARK, N. J.

Najlepsze przedstawienia w mieście za niskie ceny w

HILL TEATRZE

SPRINGFIELD AVE. i SO. ORANGE AVE.

Muzyczne Komedje i Ruchome obrazy od 1 po połud. do 11 wieczór.

Cena od 17c. — 35c. nie wyżej.

W KAŻDY PIĄTEK „AMATORSKI WIECZÓR.

Przyjdź, zobacz i uciesz się.

Nabożeństwa dla członków Polsko-Katolickiego Kościoła odbywają się w
każdą niedzielę, o godz. 10:30 rano suma z kazaniem. Nieszpory o godzinie
4-ej po południu. Katechizm dla dzieci o godzinie 3-ej po południu.
Wszyscy proszeni i mile widziani.